

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNÝANSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Ovocie dozrieva.

Kto posiaľ nechcel veriť, že poburovania ľudovej strany sú pre všeobecný pokoj krajiny nanajvýš nebezpečné, ten sa žiaľbohu o pravdivosti tohoto žiaľne musel presvedčiť z krveprelievania, ktoré sa udalo v Liskovej po ružomerskej voľbe ablegáta.

Voľba ablegáta v Ružomberku dňa 1. februára previedla sa za toho najväčšieho poriadku a predseda voľby tak spravodlivo pokračoval, že sa mu za túto príkladnú nestrannosť ešte len aj ľudový vyslanec Štefan Rakovszky podakoval. Konštitucionálny život, v ktorom sa menšina vždy podrobuje väčšine, po takto spravodlivo a nestranne prevedenej voľbe, vyžadoval to, aby sa boli voličia v bratskej shode a svornosti utiahli do svojich príbytkov a tam chytili sa zase svojho obvyklého remesla, svojej obvyklej práce. Kde je konštitucionálny život úplne vyvinutý, tam sa to aj tak deje, tam voľba nerobí zafatými, smrteľnými nepriateľmi tých, ktorí nie sú rovnakého politického smýšľania.

A len do nedávna bolo to aj u nás tak. Voľby sa previedly a voličia sa po nich rozišli domov a čo dobrí priatelia nazívali aj ďalej v láske a svornosti. Tento pekný konštitucionálny život úplne zhubila ale nešťastná ľudová strana. Strana táto zhubila politický život tým, že do politiky zamiesala náboženstvo a tým zapríčinila to najväčšie nešťastie v krajine. Pred utvorením sa nešťastnej ľudovej strany, politické stránky tiež kortešovali, a kortešovali tuho, lenže vtedy kortešovali politickými zásadami, nikdy sa netýkali náboženstva, nikdy nemiešali Pána Boha do víru politického. Uznať musíme, že aj predtým udaly sa srážky na voľbišti, že si voličia poprebíjali hlavy, ba kde-tu aj zabili jedného-druhého, to sa ale všetko stalo následkom požívania opojných nápojov, ktoré aj z chladnokrevného človeka robia divokú zver. Nato ale nebolo žiadneho pádu,

žeby sa doma zostali boli bili, alebo žeby z voľby došlých napádali.

Odkedy ale povstala nešťastná ľudová strana, musíme byť prichystaní na všetko zlé. Táto strana šliape nohama všetko, čo jej stojí v ceste, bezohľadne blatom hádže na každého, kto sa k nej nepridruží. Strana táto vidí, že medzi intelligenciou darmo hľadá prívržencov, tam ich nenajde nikdy. Intelligencia totižto vidí a nahliada, že v politike na takom programme spočívajúca strana, na jakom spočíva ľudová, nemá miesta. Vrhli sa teda celou silou na menej vzdelaný ľud a ten si chcú pomocou toho, že mu roztrubujú falošné chýry o hanení a potlačovaní náboženstva, k sebe prilákaf.

A miesto toho aby si ho boli k sebe prilákali, zdivočili mravy jeho, otrávilí myseľ a ducha jeho tým, že mu luhali, že vláda ide odoberať ľudu náboženstvo, a zdivočili mravy jeho tým, že každého vyhlásili za nestatočného a podlého človeka, ktorí nedrží s ľudarmi.

Išli ešte aj ďalej. V svojich prepíatych časopisoch bez prestania roztrubovali, že ľudová strana je v každom okrese v tak veľkej väčšine, že musí vyhrať. Pred voľbou všade roztrubovali, že jak ľudová strana prepadne, tak sa to mohlo stať iba cigánstvom, klamom, ozbíjaním voličov o hlas atď. Roztrubovali, že liberáli sa neštítia žiadnych podvodov, že jako odobrali ľudu vieru a Boha, tak mu budú pri voľbe odoberať hlas.

Nuž v takýchto okolnostach by bol zázrak, keby ten jednoduchý, náruživosti svoje krotiť neschopný ľud nedopustil sa výstupkov, výtrzností. Ľudári mu ustavične trúbia, liberálna vláda odoberá ti tvoj krvopotne zarobený groš na daň, z týchto daní robí masné hrnce pre tých, ktorí jej potom pomáhajú ubíjať tvoju vieru, tvojho Pána Boha. Takéto reči musia niest svoje zlé ovocie.

A ony ho aj doniesly. Kamkoľvek sa rozhľadíme, všade vidíme roztržky, nepriateľstvá, nepokoje. Predtým tak tiché mysle dobrého slovenského ľudu sú ustavične rozjatrené. Keď ho ľudári nepopudzujú živým slovom, poburujú ho v svojich časopisoch. Nemá ani hodinky času, aby do seba vstúpil, aby rozmýšľal nad tým, čo počul. Nečudujme sa tedy, že tento v ustavičnom rozochvení mysle držaný dobrý ľud slovenský po ružomerskej voľbe, o ktorej mu ustavične roztrubovali, že pri nej musí zvíťaziť ľudová strana, natoľko sa zabudol, že sa sprotivil ešte aj žandárom, následkom čoho títo boli prinútení strieľať do ľudu.

Ovocie dozrieva. Ľud v Liskovej sa následkom ustavičných poburovaní ľudovej strany zoprel ozbrojeným strážcom pokoja, a nerozmyslenosť svoju, za ktorú padá zodpovednosť na vodcov ľudovej strany, draho platil. Štyri ľudské životy padly v obeť, a traja ľudia sú veľmi ťažko ranení.

Hľa, tu je už dozreté ovocie nešťastného účinkovania ľudovej strany. Lahko je ľud poburovať, lahko náruživosť jeho rozplameniť, ťažko ale, ba nemožno dľa vôle hranice určiť, pokiaľ smie takto roznieť ľud ist. Páni vodcovia ľudovej strany keď náruživosti ľudu budete rozličnými luhaninami, vtedy si hneď aj to rozmyslite, či chcete na seba vziať zodpovednosť aj za tie skutky, ktoré náruživosťou zaslepený ľud vykoná následkom vašich poburovaní. Nezobúdzajte spiace vaše ľudu, lebo vaše tieto neznajú hranice. Zobudené náruživosti sú jako horský rodvodnený potok, ktorý všetko so sebou berie, je to záplavň, ktorej v obeť padá vinné i nevinné.

Vstúpte do seba vodcovia ľudárski a ľutujte ten dobrý ľud slovenský. Vstúpte do seba a nežeňte ten tichý slovenský ľud pod gule strážcov pokoja. Vstúpte do seba a robte pokánie, pokiaľ účinkovanie vaše nebude vyžadovať ešte väčšie krvavé obeť. Vstúpte do seba a uspokojte sa s preliatou krvou v Liskovej, kde následkom vašich búrení tiekla nevinná krv.

Slovo k rodákam.

A ešte stojí svet! I slniečko svieti, i mesiac sa zjaví na oblohe, i vietor fúka, i vody v riekach a potokoch na dol tečú. Vôbec všetko je tak, ako to bolo, bárs aj v Ružomberku zase prepadol pri voľbe ablegátskej jeden ľudár. No a nebol to jeden z obecných, ale tak zvaný «zvláštny.» Ondreja Hlinku nielen Molnár a Lepšényi berú do náručia, ale aj «Slov. Listy» a «Národné Noviny.» Ondrej Hlinka, ktorý dľa svojej programnej reči i statok pásol, kapustu a kašu

jedával, ba čo je najzvláštnejšie v «krpcoch sa — vraj — narodil», ten nielen «Kresfana» podporuje ale je dušou sväto-martinských «Ľudových Novín» a ružomerských česko-«Slovenských Listov.» A tento ľudársky veľikáš padnul, a to ako. Sám «Alkotmány» uznal — lebo musel — že voľba bola čo najprísnejšie zákonite prevedená. I Rakovszky by bol mal byť spokojným s ňou, ale horká je jeho spokojnosť. Čo osoží zákonitosť voľby, keď ľudár prepadol? Možno že mu aj jeho dvojživnosť k tomu dopomohla. Myslíme tú dvojživnosť, ako ho ľudárski a národnostná spisba počila. My ho osobne neznáme, no «Alkotmány» ho nie za vlastenca lež až za maďarského prehnanca vyhlasoval; naproti tomu «Národné Noviny» za «osvedčeného Slováka.» No a koho vyhlásia tieto za osvedčeného Slováka, o tom nám hovoriť netreba, to všetci dobre vieme.

Nuž, kdeže je tá chýrna brošúra ľudárov o nezákonných voľbách? O tých klamstvách, nátlakoch a zločinoch liberálov? Prečo mlčia ctení páni ľudári o voľbe ružomerskej a namiesto toho, aby svedoctvo vydali pravde a opísali ju, už tým sa uspokojia, že jedine jej výsledok a to celkom na sucho sdedia?

Dnes uznajú, že voľba bola zákonite prevedená, a predsa zvíťazil liberál v okrese vraj takom, ktorý je čisto ľudárskym? Bez nátlaku, pressie a klamu mal liberál 150-hlasovú väčšinu. Čo to znamená? Znamená to, že alebo zprávy ľudárski o predošlej voľbe byly falošné, lživé, alebo že ľud, poznajnc neapnosť a jalovosť ľudárov, z čistého svojho presvedčenia odvrátil sa od nich a opovrhnul nimi. Ba znamená to, že vlastne oboje je pravdou. Zprávy ľudárov o Masurovej voľbe byly nepravdivé, a ľud presvedčiac sa o tom, nedal sa im viac mámiť. No ľudári sa tešia, ba tešia ich národovci sväto-martinskí tým, že porážku Hlinkovu len to zapríčinilo, že «sa v Ružomberku práve vodcovia ľudovej strany pomýlili, že je Lupča demoralisovaná, a že farári v Lúžnej, Revúcach a Hrboltovej neurobili svoju povinnosť tak, ako ostatní.» Nuž hľa, sami títo priatelia a spojenci Hlinkovi uznávajú, že vóta jeho len nekonečná agitácia ostatných farárov bola vstave sohnaf a udržaf, lebo vraj «farári, mladší, starší, jednako stáli celý deň so svojim ľudom o hlade a smäde.» A tí naničhodní liberáli ich ani len nepotrakovali?!

A zlomená bola moc ľudárov, nie preto, žeby proti nim, ako takým, dakto bojoval, ale preto, že oni planú vec planšími prostriedkami bránili. Že nevynaučovali ľud v zásadách náboženských, ale demoralisovali ho v politike. Dvojsmyslní boli a sú oni; dvojakou mierou merajú vo všetkom. Liberáli sa nesmejú ani spolu síst; intelligencia

slobodomyselná nesmie dľa nich s pospolitostou ani do potyku vstúpiť, naproti tomu ale do neba vychvaľujú farárov, že mužne kortesujú za ľudárov. Ľudárski kňazia a kapláni sú hrdinovia, keď ľud ako baranov doženú Markoviča počúvať; liberáli ale sú otroci, židovsko-satanská zberba, keď Roszivala, trebárs tiež katolíckeho kňaza, a to kanonika, počúvajú. To je tá spravodlivosť ľudárska! To je tá rovnoprávnosť, za ktorú vraj bojujú! a títo sa ešte žalujú nielen doma, lež aj pred cudzozemskom!

Rodáci moji, poznávajte ich! Ultramontanom ľudárskym len ten je katolíkom, kto je ľudárom, a sväto-martinským agitátorom len ten je osvedčeným Slovákom, kto sa k nim prihlási. A predsa miliony katolíkov a Slovákov nechcú vedieť a počuť o ľudároch a privilegovaných národovcoch, lebo presvedčujú sa, že títo už až veľa zlého zapríčinili katolicizmu i Slovákom. Vedia a zkusujú, že sú na škodu viere i národnosti.

Nuž nech sa nám nenatískajú ani jedni ani druhí; nehľadáme, neočakávame, ba nechceme ich. Ale sa ich ani nebojíme: kresťanstvo ľudári a Slovákov ztreštenci neznivočia. Slobodomyselnosť jednako ochráni vieru i národnosť.

Za Ružomberkom nasledovať budú aj iné okresy, v ktorých presvedčia sa ľudári, že prísnozákonná voľba ich porúca. A že pritom len auktorita, vážnosť stavu kňazského bude oškokená, to je na bielom dni.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Sriadenie kňazských dôchodkov. Že naša vláda stojí na výške svojho povolania a že sa neodťahuje ani od rozlúštenia najťažších úloh, to opätovne dokázala po tieto dni. Minister výučby dr Július Wlassics predstrel snemovni návrh zákona, ktorým sa sriaďujú dôchodky nekatolíckych duchovných, totiž duchovných takých cirkví, ktoré došli zákonného uznania. Návrh zákona určuje dôchodok duchovných na 800, poľažne na 400 zlatých tak, že koľko bude do tejto summy chybovať, to doplatí patričným štátna pokladnica. Minister ale pri zostavovaní tohoto návrhu mal ohľad i na katolícke kňazstvo a hneď v 1. §-e je vyrečené, že ponevác sriadenie kongruy, to jest dôchodkov katolíckeho kňazstva práve teraz sa pojednáva, tak do tých čias, pokým sa celá záležitosť dôchodkov kat. kňazstva zákonne nesriadi, na podporu kat. kňazov, ktorí nemajú dostatočné dôchodky, vezme do kraj. rozpočtu náležitú summu.

Tak hľa tá vláda, ktorá je najviac obviňovaná z neznabožstva a z utláčania katolíckej cirkve práve týmto návrhom dala istú výhodu katolíckemu chudobnejšiemu kňazstvu tým, že ačpráve kongrua katolíckeho kňazstva

nenie ešte sriadená, vláda už teraz na farehu štátnej pokladnice postará sa, aby mali kat. kňazia náležité dôchodky. Keď teda vláda ten návrh zostavovala a snemovni predstrela, tak i tu vedená bola peknými zásadami slobodomyselnosti, liberalismu, ktorý nestojí v protive s cirkvou a náboženstvom a týmto skutkom opäť dokázala, že chce, aby duchovní nezápasia s ťažkosťami vyžitia, tým ľahšie a tým svedomitejšie mohli vyučovať veriaciach večným zásadám pravdy. Veríme že tento šľachetný skutok vlády dojde na všetkých stranách všeobecného uznania, lebo vláda za takýto krok zasluhuje úprimnú vďaku, ktorú i my vyslovujeme.

Hlavný inšpektor honvédstva. Jako vieme hlavným inšpektorom honvédstva je arciknieža Jozef, ktorý dušou a telom visel na ňom. Najnovšie chýry hovoria, že sa arciknieža na jaseň zriekne tejto hodnosti a miesto jeho zaplnené bude arcikniežaťom Ottom.

Arciknieža Jozef preto sa vzdá tejto hodnosti, lebo je nezdravistý, sily jeho chradaú zvlášte od tej doby, čo syn jeho arciknieža Ladislav tak smutným spôsobom dokončil svoj mladistvý život.

Soštátnenie administrácie. V ministerstve vnútra už skoro úplne dokončili návrhy vztahujúce sa na soštátnenie stoličnej administrácie. Vláda všetky návrhy zašle pravomocnostiam, aby povedaly svoju mienku o nich. Ďalej návrhy tieto bude pojednávať v júni porada, pozostávajúca z viac fčišpánov a vicišpánov a len potom budú predostreté snemu k pojednávaniu.

Robotnícky zákon. Zákon o právnom pomere robotníkov ku statkárom (II-hý zákon z r. 1898.) vstúpi 1-vým marcom bežiaceho roku do života. V ministerstve orby vypracovali už aj to nariadenie, ktorým bude zákon do života uvedený.

Rakúski ministri v Budapešti. Koncom budúceho týždňa prídu rakúski ministri znovu do Budapešti a tu budú vyjednávať v otázke vyrovnania s našou vládou. Pravdepodobné je, že sa teraz docieli dohodnutie.

Štatárium v sabolcskej stolici. Z viac strán krajiny dochodia zprávy o búreniach a sriaďovaní sa socialistov. Socialistom podarilo sa miestami ľud natoľko pobúriť, že je treba iba iskra, a revolúcia je hotová. Zvlášte nebezpečné sú pomery v sabolcskej stolici, kde sú životy statkárov veľmi ohrozené. Aby pokoj bol znovu uvedený, potrebné je zaviesť tie najprísnejšie poriadky; polouradne sdefuje sa, že vláda vyhlási v sabolcskej stolici štatárium.

Kto bude gubernátorom na ostrove Kréte? Zárodok turecko-gréckej vojny povstal na ostrove Kréte. Vojna sa skončila, ba [aj] pokoj je už dávno uzavretý ale len na papieri. Na Kréte všetko iné panuje len nie pokoj, lebo sa ustavične udávajú krvavé srážky medzi kresťanským a mohamedánskym obyvateľstvom.

Otázka ostrova Kréty najnovšie zase veľmi zaujíma politikov. Rusko navrhlo za gubernátora ostrova grécke knieža Juraja, a v tomto po boku Ruska stojí aj Anglicko

a Francúzsko. Sultán nechce prijať knieža Juraja, lebo sa obáva, že tým hneď utratí aj ostrov. Rusko ale sotrváva na svojom. Jak Turecko nepozvoľí, prípadne zamieša sa do vojny s Ruskom.

KRAJINSKÝ SNEM

Zasadnutie snemovne dňa 1-ho februára. Pokračovalo sa v pojednávaní rozpočtu ministerstva vnútra.

Z dneskajšieho pojednávania zasluhuje spomenutia reč vyslanca *Pichlera*, ktorý ostro napadol budapešiansku políciu, obviňujúc ju, že chytá nevinných ľudí a bez potreby ich drží dlho vo väzení.

Vyslanec *Olay* žiada, aby právo predbežného stopovania bolo odobraté polícii a dané kráľovským fíškálom.

Visontai zazlieva, že vláda rozpúšťa a zakazuje vzdelávajúce robotnícke spolky a že prekáža volné spolčovanie sa.

Minister vnútra *Perczel* odpovedal na tieto sťažnosti. *Pichlerovi* odpovedá, že je síce pravda, že hlavnomestská polícia kde-tu schybí a aj nevinného zavre; takéto niečo sa udáva ale po celom svete, v Londýne nedávno omylom zavreli jednu ku kráľovskej rodine patriacu osobu. Minister slúbil, že dá vyšetriť spomenuté pády a vinuých potrese. Zazlieva avšak *Pichlerovi*, že kazí dobrý chýr polície, keď z takýchto jednotlivých pádov zatvára na celé účinkovanie polície a predstavuje túže, jako úplne naničhodnú.

Rečník tvrdí, že on nezakázal žiaden vzdelávajúci robotnícky spolok, a ktorý rozpustil, toho cieľom nebolo vzdelávanie robotníkov, lež socialne vzbury. Ďalej ani to neni pravda, žeby hatil spolčovanie a vydržiavanie schôdzok. Minister radšej vidí, keď obyvatelia verejne vyslovia svoju mienku o niečom, jako keď to robia po kútoch.

Zasadnutie dňa 3-ho februára. Ešte aj dnes sa mnoho hovorilo o budapešianskej polícii a o žandároch. Franc *Sima* zaoberal sa so socialismom a dokazoval, že socialismus nespravilo len niekoľko buričov, lež je následkom toho, že je ľud všade potlačaný a nevie vyžiť. Vytyka ministromi, že zle robí, keď si myslí, že sa socialismus dá potlačiť žandármi.

Mócsi tvrdí, že sa socialismus šíri len následkom privandruvania židov a následkom úžery.

Minister vnútra *Perczel* hovorí, že počet žandárov nie preto rozmnožuje, jakoby tým chcel potlačiť šírenie sa socialismu, lež miestami rozmnožil počet žandárov, lebo sa dalo čo obávať vzbury. Opätovne zastával účinkovanie budapešianskej polície.

Vyslanec *Melczar* odporúča ministromi, aby sriadil záležitosť dobročinnosti. Dobročinnosť prevodzuje hlavne široké obecenstvo, ale aj vrchnosti majú isté povinnosti. Dľa jeho mienky najlepšie budeme dobročinnosť tak prevádzať, keď ubiedeným nedáme len peniaze, lež keď im poskytneme aj spôsob, aby si mohli každodennú živnosť zahľadať.

Anton *Mócsi* žaluje sa, že popis voličov nerobí sa celkom spravodlivo, zadal návrh, žeby minister musel každý rok zadať výkaz o voličoch.

Sima hovorí, že terajšia vláda neprevedie reformu volieb, praje si rovnomernejšie podelenie volebných okresov.

Minister *Perczel* poukázal nato, že však každoročne podal zprávu o popise voličov a výkaz jejich, dosiaľ preto nemohol zadať tento výkaz, lebo z viac okresov dosiaľ neprišli potrebné dáta. Vláda sa zaoberá s myšlienkou, aby bol volebný zákon reformovaný v tom smysle, žeby sa volebné právo rozšírilo.

Zasadnutie snemovne dňa 4-ho februára. Dnes začali vyslanci pojednávať rozpočet ministerstva obchodu.

Franc *Major* tvrdil, že náš obchod klesá, odporúča obchodníkom, aby hľadali kupcov pre tovar svoj na Východe.

Weisz v dlhšej reči zaoberal sa s terajším ťažkým položením strednej triedy. Následkom tohoto ťažkého polohenia je, že sa ustavične množí počet prácu hľadajúcich, pramene zárobkov sa ale nemnožia. Aby každý prácu hľadajúci mohol ju aj najst, potrebné je rozmnožiť pramene zárobkov a toto sa dá docieľiť len pozdvihnutím priemyslu. Potrebné je jak malý tak aj fabričný priemysel pozdvihovať.

Ján *Molnár* zaoberal sa s vicinálnymi železnicami a ministromi dáva tú radu, aby len tam povolil stavanie vicinálnej železnice, kde si to všetky obce žiadajú. Prosi ministra, žeby porobil poriadky v tom smysle, aby poštári mohli v nedelu pred obedom do kostola chodiť.

Konkoly-Thege obáva sa, že sa cez Železnú bránu nebudú môcť plaviť lode vzdor tomu, že sme na regulovanie vynaložili toľké milliony. Zaoberal sa aj s regulovaním našich riek a odporúča, aby sa regulovanie tak previedlo, žeby po nich mohly parolode chodiť.

Tu bolo pojednávanie pretrhnuté a nasledovaly odpovede na interpellácie.

Zasadnutie snemovne dňa 5-ho februára. Vyslanci pokračovali dnes v pojednávaní rozpočtu ministerstva obchodu. *Lévay* prosí ministra, aby úradne dozeral na poisťujúce spoločnosti, žeby občania, ktorí si dajú či majetok, či životy poistiť, neutrpeli ztratu. Viackrát sa udaly pády, že sa poisťujúce spoločnosti dopustily nesprávností. Rečník uznal, že minister mnoho spravil v prospech vývinu obchodu.

Wolfner prizvukoval potrebu toho, aby vláda všemožne pracovala na pozdvihnutí priemyslu a kupectva. Keď vlast našu zastihne poľná neúroda, zapríčini ťažké obrovské škody, keďby boly ale u nás priemysel a kupectvo vyvinuté, tak by tieto neúrodou zapríčinené škody vynahrádily. Najlepšie sa darí takým krajinám, v ktorých pri kvetúcom poľnom hospodárstve prekvitá aj priemysel a kupectvo.

Török poukazuje nato, že sa k nám ešte vždy viac dováža, než od nás vyváža.

Anton *Mócsi* žiadal reformu priemyselného zákona.

Pavol Kovács prosí vládu, aby hľadala v cudzozemsku zadovážiť odbyt pre naše články. S pochvalou uznáva, že vláda už aj v tomto smere spravila čo bolo dosiaľ možné, prosí ju, aby len neustávala.

Minister obchodu barón Daniel. Ďakuje rečníkom, za jejich vecné a odborné poznámky. Osvedčil sa, že milerád spraví všetko možné k napomoženiu priemyslu a kupectva. Prisľúbil, že zadá opravu priemyselného zákona, taktiež zadá zákon aj o poisťujúcich spoločnostiach, ktorým vláde zabezpečí potrebný dozor na činnosť týchto spoločností.

Zatým pojednával snem prosby.

Zasadnutie dňa 7-ho februára. Dnes bolo dokončené pojednávanie rozpočtu ministerstva obchodu a hneď zatým začala snemovňa pojednávať rozpočet ministerstva orby.

Na konci zasadnutia interpelloval Rakovzsky v liskovskej záležitosti, sputujúc sa ministra, čo spraví, aby boli potrestaní ti, ktorí zapríčinili krveprelievanie.

DOPISY.

Ružomberok, dňa 8. februára.

Slavná Redakcia!

Nešťastie v Liskovej je zrejším dôkazom, že nesvedomité huckania a búrenia nášho ľudu so strany Ľudárov proti vláde, proti vrchnostiam, židom, ba i proti kresťanom inšieho vierovyznania, začínajú už svoje smutné ovocie donášať.

Ľudári sa darmo poklonkujú evanjelikom, a nateraz ich bratmi volajú, lebo do očí sa im líškajú, mimo očí ale „ukrižujú ho“ vyvolávajú.

Stá rokov žili evanjelici v Liskovej v pokoji s ostatnými občanmi katolíckymi, a len ako Ľudárske agitácie nastaly, povstaly i roztržitosť a prenasledovania medzi nimi.

Útok liskovských Ľudárov proti svojim liskovským spoluobčanom nebol nameraný „proti liberálom“ ale „proti luteránom!“

Veď pri voľbe Jozefa Angyala všetci, ktorí si robia nároky na vzdelanosť a vlastenectvo, bez rozdielu politického vyznania hlasovali na Angyala.

Hlasujúce listiny dokazujú, že z prívržencov Ľudovej strany vyše 100 mešťanov ružomerských s liberálmi hlasovalo. A výsledok takýto zjavne svedčí, že voliace obecnosť pridrižovalo sa osobnosti kandidáta a nie politického vyznania.

Divú rozhorčenosť Liskovčanov proti ich vlastným spoluobčanom evanjelického vierovyznania nezapríčinila posledná voľba, ani to, že títo s liberálmi hlasovali, lež bol to výbuch už od dávna podnecovaného, a potajomne tlejúceho požiaru, ktorý [nesvedomitou, ľuhavou a protivlasteneckou agitáciou kaplánikovia zapríčinili. Hej Hej! Hej vy Kakáti, Jánošíkovci, Bajčovci, a ako vás všetkých volajú, či ozaj krv v Liskovej preliata, či smrť toľkých ľudí neobťažuje vaše, až priplytké svedomie?

Či vy neuznávate, že ste vy príčinou nešťastia a smútku tak mnohých rodín?

Ale sotva, lebo vám je vaše vrecko, vaša divá nenávisť proti všetkému, čo k vzdelanosti patrí, dôležitejšia, než blaho a pokoj vlasti a občanov.

Pokračujte len na chodníkoch týchto i naďalej, ale nezabúdajte, že i sedliak, ktorého v jeho sprostote a nevzdelanosti udržiavať je vašim hlavným cieľom, sa prebudí, a že voľakedy so svojimi vodcami prisne sa poráta.

Mone, Tekel, Ufarsin.

Skalica, dňa. februára,

Velactená Redakcia!

Od kedy čítavam „Opravdového Kresťana“ deň čo deň prichádzam k úplnému poznaniu toho, jak veľmi človek zaostáva, keď sa vždy len toho starého „Kresťana“ pridriža. Zprvu som tiež myslel, že sú tieto novinky snáď nejaké hriešne, keď nás naši vodcovia Ľudárski od nich tak veľmi odhovárali. Len niektoré čísla som prečítal a uznať musím, že obsah týchto je o mnoho šlachetnejší ako toho, Bože odpusť hriech, „Besnáka.“ Písmo sväté hovorí: „Kto má uši k slyšaniu, slyš,“ tak aj ja hovorím: „Kto má oči k čítaniu, čítaj, ale rozumne a podľa toho aj súd.“

Ja nechcem všetko rozoberať, lebo by toho bolo priveľa, ale len toľko poviem, že toho špintania je primnoho v „Kresťanovi.“ Nič sa mu nepáči, všetko mu je zlé. Keď ho „Opravdový Kresťan“ len trochu poštekľá a pravdu mu povie do očí, čuší ani ryba vo vode. Tak medzi iným Lepsényiho a Zarándyho záležitosť ani len nespomenul vo svojom časopise. A takých príkladov sa už mnoho udalo, kde mal odpovedať a neurobil to. Ja z toho to súdim, že „Kresťan“ nemá vždy pravdu. Každý mu je len žid, smradúch, mameluk, tatár atď. Ale Bože môj, len skúmajme, kto a prečo to tak píše? Pravda že človek, ktorý nerozmýšľa, nevie príčinu. Nuž ale ja vám ju poviem drahí čitatelia. Príčina toho je: civilne sobáše a matriky. Nuž hľa, to je všetko. Keďby sa to nebolo stalo, tak by naši duchovní otcovia boli dobrí liberáli bývali ako dosiaľ. Kto má len trochu svedomia, uznať musí, že terajší zákon manželského práva je o mnoho lepší ako bol doteraz.

Naši skalickí občania neni sú už tak zdivočili za Ľudovou stranou ako boli pred voľbou ablegátskou. Nepriateľmi liberalismu boli: 1. Katolícki kňazia. 2. Všetci tí, ktorí sa v rodine s kňazom nachádzali buďto rodičia, bratia, sestry, švagrovia atď. 3. Všetci tí, ktorí jakýkoľvek chosť z fary, kláštorov, alebo jakýchkoľvek kňazských majetkov tahali. Najväčší ale nepriatelia boli, ktorí svojich synkov na kňazskú dráhu obekali. Aby Ľudári čím väčšiu silu vyvinuli, vediac že mnohí manželia sú pod papučou, vydali „Tatára,“ ktorý veľmi napomáhal kortešačku pomocou žien. Nejedna rozkázala liberálovi okná vytľeť, čo poslušný manžel aj vykonal musel. Ba mohol sa ani na oči neukazovať liberál takej žene, ktorá mala synka za kňaza prijatého. A čo sme sa dožili? Jako sv. otec pápež Lev XIII. vydal prisne breve františkánom, hneď bola plná Skalica mladými panákmi s fúzikami, ktorí odhodiac reverendu, prišli domov. Nuž vy drahé matky, prečo ste vašich synkov neutvrdovaly v poslušnosti a trpezlivosti? Veď aj sám Kristus a jeho apoštolovia trpeli chudobu, biedu, zimu, hlad a rozličné prenasledovania, ba aj na kládkoch chodili atď. Alebo prečo ste na liberálov tak nešeredne škamrali a nadávali im do neznabohov? Nad tým rozmyšľajte, veľmi

Florkov 1886

SANKOVICA

mnoho bolo by čo písať, ale veď my nechceme ľudárov docela zatracovať, ba chceme, aby sa nepechorili nadarmo a boli tiež liberálmi na budúce!

Zima dovčul u nás ešte ani nebola, vždy len pár dní mrzne a zase popustí; orať, kopat sa môže cez celú zimu. Doteraz snáhu ešte nebolo, jedine poprašok. Budúcnosť je v Božej moci. S Bohom Skaličan.

Dolný Liptov, dňa 7. febr.

Vysokoctený pán Redaktor!

Po smrti Juliusa Mattyasovszkého mali sme novú voľbu dňa 1. febr. Zvedavosť bola veľká preto, že ľudová strana naplnila všetky sily, (snáď poslednie!) aby len zvíťazila. Mali sme dvoch kandidátov. Liberálna strana popýtala Jozefa Angyala, ministerského radcu, ktorý kandidátstvo na veľkú prosbu aj prijal. Ľudová strana postavila Ondreja Hlinku, sliáčskeho farára. Oba kandidáti pochodili zväčša po okrese našom, každý povedal svoj program. A takto sa teda začala kortešačka oboch strán. Liberálni korteši pekným spôsobom hovorili k voličom, slovami úprimnými, aby si rozmysleli, koho si chcú voliť. Ľudoví korteši zas len ako predtým, všeliakymi sľubami a vyhrázkami. Nuž ale hniezdo ľudovej strany vypovedalo poslušnosť a mladí ľudári nie žeby sa liahli v tom hniezde, ale ešte i starí ho nechávajú. Z toho hniezda odletelo asi 70. píšem sedemdesiat ľudárov k liberálnej strane, takí ľudia, ktorí nie hádam pre nejaký nátlak alebo zisk, ale ako sa sami vyslovili, z úplného presvedčenia. Pýtam sa teda Lepsényiho, a Hlinku, kdeže ste zašli s vaším klamom? Myslím, že z tohoto sa poučia aj jednoduchí roľníci a pri budúcej voľbe budete sami. Ten ľud prichodí k presvedčeniu a klamať sa vám viac nedá, pomysliac si, už toho máme dosť.

Prišiel teda deň voľby a my boli presvedčení, že naše víťazstvo je isté, lebo taká hromada voličov v jednom meste alebo dedine ako sme my mali, sa chytro nenajde, ku príkladu Ružomberok mal vyše dvesto liberálnych voličov, N. Lupča tiež za tolko, Lúžna celá, Osada a Revúce vyše polovice, a tak ďalej.

Voľba sa započala a aj dokončila pri tichosti a peknom poriadku, tak že sa aj Rakovsky poďakoval a povedal p. Abrišovi Lehoczkymu, že táto voľba môže iným okresom za vzor slúžiť. Pán Lepsényi, nebolo tu klamu, veď hádam uveríte p. Rakovszkemu, ktorý Vám povie, že liberálna strana 150 hlasmi zvíťazila.

A teraz by si niekdo myslel, že sme sa aj pekne rozišli? nie. Ľudári napadli vojsko skálím, tak že to vojsko ich rozohňalo preč. Pomsta ľudárov nebola týmto doplnená, ale ju doplnili v Liskovej najprv tým, že skoro každému liberálovi vybili obloky a potom sa blížili ku kréme s tým predsevzatím, že najprv žandárov pobijú a naposledy krémára vraj upečú na pečenku a zedia. Tu ale trafili na odpor štyroch žandarov; ale i tu sa postavili na odpor, pobrali drúky, sekery a podobné veci a oddali sa do žandarov, tak že dvaja žandári svoj život ratovali tým, že utiekli; druhí dvaja zas vytisli asi päťdesiatich chlapov z jednej izby von do pitvora a ku zadnej izbe a tu sa dali cele na odpor žandárom, chceli ich odzbrojiť, žandári boli už teraz prinutení strieľať a tak aj strelili. Krémár mal učiteľku pri svojich dieťkach, táto aby sa ukryla i s deťmi pred skalami, ktoré luza zvonku hádzala oblokami, stala si ku dverom a ako tam stála, žandári strelili, guľka cez dvere trafila učiteľku do chrbta a krížom cez prse jej prešla. Okrem tejto ešte iní šiesti boli ranení spolu sedem. Z týchto siedmich učiteľka a ešte štyria zomreli. Iní dvaja sa azda vylieča.

Okolo polnoci išlo ta vojsko a až podnes je tam asi 200 chlapov, t. j. dve stotiny i so žandarmi spolu. Nech sa honosí ľudová strana s takou luzou ako je tam.

Pozorovateľ.

Orava, dňa 6. februára 188.

Mnohovážny Pán Redaktor!

My Oravci sme boli veľmi zvedaví na tých našich susedov Liptákov, čo to budú robiť pri tej ružomerskej ablegátskej voľbe. — To sme síce počuli, že boli v Pešti pána Jozefa Angyala prosiť jako rodáka svojho, aby kandidáciu s programom liberálnej strany prijal, ale napriek tomu sme všeliako hŕtali, keď nám aj to do uší prišlo, že pán farár Hlinka vystúpil ako ľudár. Mysleli sme tedy tak, že ho ten ľud jako duchovného otca predsa len neopustí, a že tú, už tak zhanenú liberálnu stranu podporovať nebude, ale že všetci na pána farára Hlinku jednohlasne naraz udrú.

Lež veru sa to celkom ináč ukázalo, čomu sa aj my Oravci tešíme a vrelým srdcom privolávame voličom ružomerského okresu: Nech žije liberálna strana a novo vyvolený ablegát pán Jozef Angyal!!

Hľa tu je najnovší príklad, že po čom dychtia srdcia horňo uhorského ľudu; ktorý bárs je slovenského jazyka, pri tom je ale srdeca tuho vlasteneckého.

Nuž či nám je ešte potrebné viacej dôkazov? Nie. A preto dobre a slušne by bolo aby sa tých pár ľudárskych buričov utiahlo a pomysleli si na tú žabu, ktorá sa chcela tak veľkou urobiť, ako bol pred ňou stojaci vól. Však už raz môžu nahliadnuť, že jako tá žabka pukla, že onedlho z nich tiež len vyschnutá kožka a kosť zostane.

Že sa im roku 1896. podarilo pár ablegátov zvoliť a do snemu poslať, to nebol žiaden div, a nebol by v ten čas žiaden div býval, keby bola bývala väčšia časť ablegátov zo samých ľudárov do snemu poslaná, lebo veď ľud bol celkom prestrašený skrze buričov ľudárskych, ktorí len samou vierou boj viedli a ľud huckali, že idú vieru brať, nuž a úbohý ľud takto zbalušený nevedel, čo má robiť.

Dnes ale pomery inakšie stoja, ľud už vidí, že bol klamaný a ďalej sa klamať nedá a toto vidí aj sama ľudová strana, že v sneme celkom takú rolu hrá, jako Pilát vo Verím Boha, kde ho síce spomíname, len že bez všetkej platnosti. A takto stojí práve ľudová strana v sneme, spomína sa, ale neznačí nič.

A majúce toto pred očima, veľmi ľutujeme aj pána farára Hlinku, že sa dal tak na hlinu zmiesiť. Veď vieme že mu to nebolo treba a vieme i to, že on to sám dobre vedel, že fukne, lebo veď mu to aj jeho dobrý priateľ a v Kristu brat predpovedal: „Ondrejko, ani sa len darmo nenamáhaj, lebo my pri tebe držať nebudeme.“ On ale na chválu ľudovej strany predsa išiel do boja, kde aj šťastlive 150 hlasmi predadol.

Pán Jozef Angyal ale zostal skutočne anjelom a ružomerský volebný okres môže pyšný byť na svojho rodáka, ktorý ozaj ako anjel strážiť bude ľud a svoj okres.

Opakujem ešte raz, že my Oravci jako susedia liptovskej stolice veľmi sa tešíme a radujeme, že sa voľba v tak krásnej tichosti previedla a že voličia ružomerského volebného okresu svoju vôľu — oproti rodákovi mesta Ružomberka — tak vrelé vyjadřili.

Nech ich Pán Boh živí!

Dolno-Oravec.

BESEDNICA.

Dobrodružstvá kalifa Harun Aressyda.

(Z arabských poviedok).

Historika slepca Baba Abdallaha.

(Pokračovanie.)

Sotva som trochu popošíel, aby dohonil svoje ťavy, ktoré medzi tým uberaly sa rovnou cestou, keď sa zrazu v mojom srdci roznieťila nevďačnosť a závišť. Rozmýšľal som o mojich ztratených štyridsiaticich ťavách, ale ešte väčšmi trápily ma tie poklady, ktoré boli na ne naložené. „Ten môj priateľ,“ takto som rozmýšľal, „i tak nepotrebuje tie poklady, lebo veď do toho brala, kde je tých pokladov ešte mnoho, môže vstúpiť bárskeďy dľa svojej ľúbosti a môže si znova odtiaľ toľko pokladov nabrat, koľko sa mu len páči.“ Ja teda roznieťený závišťou, rozhodol som, že mu tie ťavy i s nákladom odoberiem.

Aby môj úmysel mohol previesť, najprv zastavil som svoje ťavy a potom utekal som za priateľom, za ktorým som tak kričal, ako by mu mal ešte niečo povedať a zároveň máchaním rukou dával som mu na známosť, aby i on zastavil svoje ťavy a počkal na mňa. Moje volanie počul a zastal.

Keď som pribehol k nemu, nasledovne som ho oslovil: „Priateľu, sotva že sme sa rozlúčili, prišlo mi niečo na um, načo som vtedy zabudol a snáď ani ty si na to nepomyslel. Musím ti riečť, že si ty dobrým človekom a mně obzvlášť nakloneným priateľom, zvyklý si k slobodnému životu a preto si za povinnosť pokladám upozorniť ťa, že jak veľkú ťarchu si prejal na seba, keď si si vzal takýto veľký počet ťav. Ja ti radím, aby si si podržal len tridsať ťav, i s tými budeš mať dosť roboty. A túto moju radu veru môžeš prijať, lebo ja viem čo je to za oštara opatrovať tak veľký počet ťav.“

„Zdá sa mi, že máš pravdu,“ hovoril priateľ, ktorý nahliadol, že moje upozornenie je oprávnené, „a uznávam“ hovoril ďalej, „že som o tom skutočne nerozmýšľal. Skutočne, tak je ako hovoríš a preto si vyber desať ťav a choď s nimi v mene Božom.“

Ja som si teda vybral desať ťav a zahnal som ich ku mojim. Skutočne nemyslel som, že sa môj priateľ dá tak ľahko nahovoriť. Toto ale ešte väčšmi popudilo moju závišť a vzkrsla vo mne myšlienka, že sa mi snáď podarí ešte novších desať ťav od neho dostať.

Namiesto toho teda, aby som sa mu bol poďakoval za tých desať ťav, ktoré mi práve dal, znova som prehovoril k nemu: „Priateľu! následkom tej veľkej vďaky, ktorú prechovávam naproti tebe, nemôžem premeškať, aby ťa opat' nenapomenul k uvažovaniu, že jak veľká starosť je opatrovať tridsať ťav, obzvlášť takému človeku, ako ty, ktorý k tomu nenie zvyknutý. Mohol by si o mnoho byť spokojnejší, keby si ma ešte raz tak obdaril, ako práve teraz si to učinil. Ja ti to, ako to aj sám môžeš nahliadnuť, nehovorím, aby som mal z toho nejaký osob, ale len preto, aby si ty mal poľahodu. Oblahčí si teda túto ťarchu opäť o desať ťav a oddaj mi ich, ako takému človeku, ktorý práve tak vie zachodiť so stá ťavami ako s jednou.“

Moje slova mali účinok, a môj priateľ bez všetkého odporu oddal mi opat' desať ťav, ktoré som od neho žiadal, tak že jemu ostalo už len dvadsať. Ja som mal teraz už sesťdesať ťav, na ktorých uložené poklady

boly viac hodny, než bársktoré kráľovstvo. Panovníce pravoverných! môžeš teda nahliadnuť, že som mohol byť spokojný.

Avšak, óh panovníce! ja som sa neuspokojil, bol som práve taký, ako ten, ktorý čím viac pije, tým je smädnejší. Ešte väčšia závišť roznieťila sa vo mne a ja som chcel mať ešte i tých posledných dvadsať ťav priateľových.

Zdvojnásobil som teda svoje prosby, výstrahy a nahliania, aby mi priateľ ešte desať ťav prepustil a konečne vyslúchol moje slová a vyhovel mojej prosbe. Čo sa však tých posledných desať ťav týka, začal som ho objímať, bozkávať a prosiť, aby túto poslednú moju prosbu splnil, že mu za to budem na veky povďačný, a on na moju vrúcnu prosbu vyhovel mojej poslednej žiadosti.

„Maj z nich užitok,“ hovoril, „avšak nezabúdaj na to, že nám Boh práve tak ľahko môže odobrať bohatstvo, ako nám ho dal, keď ten majetok neobrátime na podporovanie úboých, ktorých len preto necháva v núdzi, aby boháči mali príležitosť nadobudnúť si čím viac zásluh na druhý svet.“

Moja zaslepenosť bola tak veľká, že som nebol vstave nasledovať túto dobrú radu. Ba ešte som sa ani s tým neuspokojil, že mám osemdesiat ťav obťažených takým bohatstvom, ktoré ma môže urobiť najšťastnejším človekom; lež prišlo mi na um, že tá malá škatulka s volákovsi masťou, ktorú si priateľ vzal v jaskyni a mne ukázal, musí byť o moho viac hodna, než všetky poklady, ktoré sme na ťavy naložili, a za ktoré som mu bol povinný vďakou.

„Miesto, zkaďe ju vzal priateľ,“ tak som rozmýšľal v sebe, „a tá netrpezlivosť, s jakou sa tej škatulky domáhal, budí vo mne podozrenie, že tá obsahuje v sebe nejakú zvláštnu tajnosť.“

A toto ma poblo k tomu, že ačpráve som sa už bol s úím rozlúčil, predsa som sa ešte raz vrátil ku nemu a hovorím mu: „Ešte jedno sa ťa chcem spýtať: Čo urobíš s tou škatulkou? Tá má predo mnou tak malú hodnotu,“ — pokračujem — „že nedrží ju za hodnú, aby si si ju odniesol domov; prosím ťa, teda daruj mi ju. Veď takému priateľovi ako ty, ktorý sa i tak zriekol všetkej nádhery, netreba taká masť na vlasy aká je v tej škatulke.“

Bol by dal Pán Boh, aby mi túto prosbu bol odoprel. Avšak keď by mi prosbu i bol odoprel, nebol som i tak už pri rozume, a krem toho bol som i mocnejší než on a rozhodol som, že keď mi škatulku nedá, odoberiem mu ju silou napriek tomu, že som mu mal byť vďakou zaviazaný.

Avšak priateľ namiesto toho, aby mi bol prosbu odoprel, siahol do záhrenia a s najväčšou úslužnosťou mi ju oddával, rieknuc: „Tu máš, priateľu, vezmi si ju, aby ti nič nechybovalo ku úplnej blaženosti. Jestli ti ešte ničím môžem poslúžiť, len hovor a hotový som vykonať ti to.“

Keď som mal škatulku v rukách, otvoril som ju a obrúč jej obsah hovorím: „Ponevác si naproti mne tak dobrý, že ani neustaváš v dobročinnosti naproti mne, povedz mi, prosím ťa, k čomu je dobrá táto masť?“

„To je najpozoruhodnejšie a najpodivnejšie,“ hovoril priateľ. „Jestli si totiž troškou z tej masti potreš ťaľbalnicu ľavého oka, tak sa ti ukážu všetky tie poklady, ktoré zem v sebe ukrýva; keď si ale tou masťou traťíš potreť pravé oko, tak oslepneš.“

Tento zvláštny účinok masti chcel som hneď zkusiť na sebe a preto dajúc mu do ruky škatulku, hovorím: „Tu máš, priateľu, a potri mi trochu ľavé oko; ty

to vieš lepšie ako ja. Horím zvedavosťou zkusiť to na sebe, čo sa mi zdá byť tak neuveriteľným.“

A priateľ bol k tomu hotový. Prižmuril som ľavé oko a on mi trochu potrel mihalnicu masťou. Na to otvorím oko a vidím, že priateľ mal pravdu. Ja som skutočne videl obrovské bromady pokladov v rozličných jaskyniach, ktoré vypočítať je nemožnosťou. Ponevác som si ale pravé oko musel dlaňou silne prikryť a ja som to zunoval, prosil som priateľa, aby mi tou masťou potrel i pravé oko.

„I to ti urobím k vôli“ hovorí priateľ, „avšak nesiemeš zabudnúť na to, čo som ti len pred chvíľou povedal, že totiž keď si len trošku potreš pravé oko, naskutku oslepeš. Tá masť má tú moc a preto sa toho pridržaj.“

Namiesto aby bol uveril, že priateľ hovorí pravdu, radšej som si myslel, že sa v tom skrýva ešte jedna tajnosť, ktorú mi priateľ nechce sdeliť.

„Priateľu“, hovorím, „vidím že ma chceš oklamať; veď je jasnejšie od slnca, že jedna a tá istá masť nemôže mať dvojaký účinok!“

„A predsa je tak, ako som ti povedal“, riekol priateľ volajúc Boha za svedka, „a môžeš mi veriť, že som ja pravdu nie vstave zatajiť.“

Ja som slovám priateľa, ktorý zachodil so mnou ako statočný človek, nechcel veriť; tá neukojiteľná túžba, aby mohol dľa ľúbosti prehliadnúť poklady celého sveta a aby si z nich kedy mi ľúbo, mohol vziať, zaslepila ma natoľko, že som nepočúvnul výstrahu priateľovu a nechcel uveriť to, o čom som sa pozdejšie na moje nešťastie presvedčil, že to bola predsa len skutočná — pravda.

V svojej strašnej zaslepenosti predpokladal som, že keď táto masť natretá na ľavé oko má takú silu, že následkom toho vidím všetky poklady sveta, tak natretá na pravé oko zaiste bude mať tú moc, že budem môcť dľa svojej ľubovôle nakladať s tými pokladmi. Táto myšlienka sa mi natoľko rozhostila v hlave, že som neodolateľne prosil priateľa, aby mi natrel masťou i pravé oko; on sa však zafate protivil to urobiť.

„Ponevác som ti už toľko dobrého preukázal“, zpieľal sa priateľ, „nedopustí mi svedomie, aby ťa vrhol do takého nešťastia. Uváž, jak veľké nešťastie je pre človeka, keď ztratí zrak a nežiadaj, aby vyhovel tvojej žiadosti, prečo by si potom plakával do konca tvojho života.“

Ja som sa ale nedal prehovoriť. „Priateľu“, hovorím dost drsným hlasom, „prosím ťa, nestaraj sa o tie ťažkosti, ktoré mi tu vypočítuješ; ty si mi veľkodušne urobil všetko, čo som dosavád od teba žiadal a teraz pre takúto maličkosť chceš, aby som sa neuspokojený odlúčil od teba? V mene Božom vykonaj i túto moju poslednú žiadosť. Nech sa stane čokoľvek, nikdy ťa nebudem obviňovať, ale za všetko seba urobím zodpovedným.“

Priateľ všemožným spôsobom snažil sa vzdorovať, ale keď videl, že ho chcem silou-mocou prinútiť, riekol: „Ponevác teda na každý spôsob chceš aby vyplnil tvoju žiadosť, dobre, urobím!“

Potom vzal trochu z tej nebezpečnej masti a natrel mi ňou pravé oko, ktoré som silne prižmuril. Lež bohužiaľ, keď som na to oči otvoril, nevidel som pred sebou iné než hustú tmú a zostal som slepý navždy tak, ako ma vidíš dnes.

„Oh, nešťastný priateľu“, zvolám hneď, „čo si hovoril, je skutočne pravda! Nešťastná zvedavosť“, dokladám, „neukojiteľná túžba po zbohatnutí do jak veľkého nešťastia ma uvrhla. Cítim síce, že som si to všetko sám zapríčinil, avšak priateľu“, hovorím obrátený k nemu, „ktorý si tak dobrý naproti mne, nemáš medzi tvojimi zazračnými tajnosťami čo i len jednu, ktorá by mi zrak opäť navrátila?“

„Nešťastník!“ odpovedal mi priateľ, „že si tomuto nešťastiu nevyhnuš, zaiste nenie mojou chybou; tebe ale dostalo sa za podiel to, čo si si zaslúžil a zaslepenosť tvojho srdca urobila ťa slepým telesne. Je pravda, že vládneš tajnosťami; behom toho krátkeho času, čo sme boli spolu, mohol si to spozorovať; avšak nemám ani jednu takú tajnosť, ktorá by ti zrak opäť prinavrátila. Jestli myslíš, že jest i taká tajnosť obráť sa k Bohu, len on ti môže zrak opäť prinavrátiť. On ti dal také poklady, jakých si sa nestal hodným; on ťa tých pokladov teraz zbaví a skrz mňa dá ich takým ľuďom, ktorí nebudú tak nevďační ako ty.“

Priateľ neprehovoril ani slova viac, a ani ja som nebol vstave vyriešiť slova. Zroneného a veľké bolesti trpiaceho nechal ma tam na mieste, sohnal potom mojich osemdesiat tiav a ženúc ich pred sebou, uberal sa k Balsore.

Nariekal a prosil som ho, aby ma neopustil v mojom nešťastí a aby ma zaviedol aspoň k najbližšej osade; ale on ostal hluchým naproti mojim prosbám. Takýmto spôsobom zbavený zraku a všetkého čo som na svete mal, bol by tam zaiste od hladu a žiaľu zahynul, keby ma neboli od Balsora idúci kupci našli a nezaviedli do Bagdadu.

Z takého postavenia, ktoré keď i nie čo sa týka sily a moci, ale vzhľadom na bohatstvo vradilo ma do radu panovníkov, zrazu videl som sa opusteným žobrákom. Nútený bol som prosiť o almužnu, čo som dosavád aj urobil; ale aby pred Bohom za ten hriech bol i trestaný, zároveň určil som si i ten trest, aby od každého dobrodincu, ktorý sa smiluje nado mnou, dostal zaucho.

Panovníce pravoverných! Toto je príčina, pre ktorú sa moje chovanie vašej jasnosti tak zvláštnym zdalo a snád i váš hnev na mňa vyvolalo. Prosím za odpustenie ešte raz ako otrok a rád sa podrobím každému trestu, ktorý som zaslúžil. Jestli by ale vaša jasnosť chcela o mojom oľutovaní hriechov vyniesť výrok, som presvedčený, že moje oľutovanie uznáte za malé oproti tak veľkému hriechu.“

Keď slepec taktó rozpovedal svoju históriu, prehovoril k nemu kalif: „Baba Abdallah, tvoj hriech je veľký; avšak vďaka Bohu, že si uznal veľkosť svojho priestupku a určil si si zaň verejné trestanie. I tohto je už dost, a teraz v sebe ľutuj svoje hriechy; neopomeň v žiadnej modlitbe prosiť Boha za odpustenie a aby si nemusel žobrať svoju výživu, na celý tvoj život určím ti almužnu, ktorú ti vydá môj veľvezir. Ostaň teda ešte tu a počkaj, pokým môj rozkaz bude vyplnený.“

Pri týchto slovách Baba Abdallah padol tvárou na zem pred panovníkom a keď opäť povstal, každé možné šťastie a blaženosť mu vinšoval.

Kalif Harrun Arresyd, uspokojený s historikou Baba Abdallaha, obrátil sa ku druhému, ktorého veľvezir Giarfar predviedol a oslovil ho:

„Kodjah Hassan, keď som večera šiel popred tvojím domom, natoľko sa mi zaľúbil, že som si žiadal vedieť či je? Dané mi bolo na známosť, že si ten dom postavil ty, ktorý si predtým prevádzal také remeslo, z ktorého sotva vedel si si zarobiť každodenný chlieb. Zároveň som počul, že si nie lenivý, a že z bohatstva daného ti Bohom berieš dobrý ošoh a susedia tvoji mnoho dobrého hovoria o tebe. Všetko to — hovorí kalif — ma teší a som presvedčený, že tie cesty a spôsoby, ktorými zdalo sa všemohúcnosti obohatiť ťa, musia byť veľmi zvláštne. Rád by to teda od teba zvedel a preto ťa vyzývam, aby si mi to rozpovedal. Hovor cele otvorene, aby sa tým väčší mohol tešiť tvojmu šťastiu, a aby si

nemyslel, že ti to snáď bude na škodu, preto fa už vopred ubezpečujem o svojej pomoci."

Na tieto slová kalifu Kodjah Hassan padol pred panovníckym stolcom na tvár, čelom dotknul sa pokrovca a vstanúc, riekol: „Panovníče pravoverných! Bárä kto, koho svedomie nenie tak čisté ako moje, bol by sa prefakol na pozvanie pred tvár vašej jasnosti. Ponevác ale ja som v ničom neprevinil ani proti vašej jasnosti, ani proti zákonom, čo by vyvolalo váš hnev, smele som prišiel sem a len to ma trochu trápilo, že váš lesk nebudem môcť znieť. Ponevác som ale počul, že vaša jasnosť i najmenšieho poddaného prijíma so zvláštnou dobrotivosťou, uspokojil som sa a teraz o tejto veľkej dobrotivosti ubezpečily ma slová, že mi poskytnete svoju pomoc bez toho, žeby vaša jasnosť vedela vopred, či som tej pomoci hodný alebo nie. Viem ale, že vaša jasnosť svoj sľub nezmení ani potom, keď rozpoviem svoju históriu.“

Po tomto úctivom oslovení, ktorým si žiadal nadobudnúť dobroprajnosť kalifu, trochu sa zamyslel a potom Kodjah Hassan začal nasledovne rozprávať:

(Pokračovanie nasleduje.)

HOSPODARSTVO.

Hnojenie kuchynských zahrád.

Ponevác sme z kuchynských zahrád zvykli ročíte aspoň 2—3 úrody dostávať, celkom prirodzená vec je, že zem takýchto zahrád musíme aj pri dobrej sile udržiavať, to jest že kuchynské zahrady musíme nevyhnutne dobre hnojiť.

Tu musíme však predovšetkým do povahy vziať vlastnosti jednotlivých rastlín, taktiež aj vlastnosti rozličných druhov trusu.

Najobyčajnejšie užíva sa maštalný trus, len že pri kuchynských zahrádach s týmto trusom docielime niečo len po isté hranice.

Menovite keď zem kuchynských zahrád po viac rokov len maštalným trusom hnojíme, tak časom to pozorujeme, že také rastliny, ktorých ovocie je koreň, alebo okolo koreňa nachádzajúce sa bulky, budú hnať veľmi bujnú vňaf, tým slabšie sa ale vyvinie koreň alebo bulky, strukovité rastliny budú hnať tiež len vetvy, strukov ale len veľmi málo.

Príčinou tohoto je tá okolnosť, že v maštalnom ruse nachádza sa pomerne málo fosforu a tak nenie vstave nahradiť tú ztratu fosforu, ktorú zem trpí veľkými úrodami, tento trus dodáva zemi hlavne dusikové čiastky, od ktorých rastliny bujnejú bez toho, aby úrodu donášaly.

Okrem tohoto pri jednostrannom hnojení aj hmyz sa veľmi rozplemení v pôde, zvlášte jak neužívame úplne zralý, lež čerstvý, alebo len polozralý trus.

Dalej aj to musíme vedieť, že zvierací trus vplýva nielen na úrodnosť, lež aj na chuť a vôňu istých rastlín, na čo musíme pri pestovaní kuchynských rastlín veľký pozor dávať.

Tak na pr. v pôde maštalným trusom hnojenej kapusta bude hlubovitá a listy budú mať menej vlahy, kdežto

zimná a letná reťkovka z takejto pôdy je veľmi dobrej chuti a jemná. V zemi ovčím trusom hnojenej veľmi dobre sa vydari kaleráb, lebo je sladký a saftovitý, taktiež aj petržlen, kdežto kel bude neprijemnej chuti.

Trus od ošípaných hodí sa na veľmi málo kuchynských rastlín. Na pr. kaleráb zostáva od neho veľmi neprijemnej chuti, petržlen zostane bez listov a bude trusového zápachu, taktiež aj kel.

Reťkovka v takej zemi, ktorá bola koňským trusom hojená, dostane odporný zápach. Od sviňského trusu dostaneme veľmi zlej jakovosti a neprijemnej vône kapustu, kel a kaleráb.

Skúsení zahradníci zpomedi všetkých zvieracích trusov za najlepšie držia trus od hydu.

Ostatne aby sme vyhli tým zlým následkom, ktoré povstávajú následkom ustavičného hnojenia len maštalným trusom, užívajme aj umelé trusy, zvlášte superfosfát, ktorý dodá zemi fosforu a tým vynahradí nedostatok maštalného trusu; ostatne skúsenosť to dokazuje, že v zemi hnojenej umelým trusom rodí sa nielen mnoho lež zároveň aj dobrej chuti zeleniny.

Pozrime teraz, že ktoré umelé hnojivá a jako máme tiež v kuchynských zahrádach užívať?

Predovšetkým máme vedieť, že rastliny vyžadujú v pôde hlavne tri pokrnné látky, asíce: dusík, fosfor a káli. Tá prvá látka, totižto dusík, nachádza sa v dostatočnom množstve v pôde, jak túže riadne hnojíme maštalným trusom, káli sa riadne v každej zemi, vyjmúc piesku, od prírody nachádza toľko, že ho len zriedka kedy treba nahradiť umelým trusom.

Celkom inakšie stojí vec s fosforom, lebo v našej vlasti sotva jesto takej pôdy, ktorá by netrpela núdzu na fosfor a to tým viac, ponevác, ako sme už povedali, fosfor nedá sa úplne nahradiť maštalným hnojom.

Fosforu tedy musíme dodávať zemi v umelom hnojive. Fosfor obsahujúcich umelých hnojív je viac, najrozšírenejší je takzvaný superfosfát. Z tohoto vysypme zavčasu na jar, pred zasiatím semena na hrady toľko, čo zodpovedá 2. metrickým centom na jedno jutro. Rozsypajme ho rukou, potom zakopme alebo zahrabme.

Keď by pôda mala málo aj dusíku, lebo sa jej nedostalo dost ani maštalného trusu, vtedy užívajme chilský liadok. Z tohoto potrebujeme ešte menej, dostatočné je na jedno jutro 50—60 kilogrammov. A aj toto rozdelme na dve čiastky, polovičku dajme po sídení rastliny a druhú čiastku vtedy, keď už začala dobre rozrastať. Chilský liadok nezakopeme, lež ho necháme len na površí pôdy.

Keď by pôda potrebovala káli, tak jednoducho posypme zahrady na jaseň a jar popolom z dreva, lebo v tomto nachádza sa dost káli.

Aj to musíme vedieť, že umelé hnojivá nemajú pri suchom počasí žiadneho účinku, a tak keď ich užívame a neprší, musíme zem polievať.

CHÝRNIK.

Potvrdená voľba biskupa. Jeho veličenstvo kráľ potvrdil v hodnosti novozvoleného nového budínskeho pravoslavného biskupa Luciana Bogdanoviča.

66-ročný primas. Uhorský knieža primas Vaszary dňa 11. februára slávil svoje 66 ročné narodeniny.

Chorý bavorský kráľ. Jako známe, nekorunovaný kráľ bavorský Otto je už od dávnejšieho času pomätený na rozum. Teraz z Mnicha sdeľujú, že knieža-regent Luitpold navštívil chorého kráľa z čoho uzatvárajú, že stav kráľov je povážlivý.

Zdravie sv. otca. V posledných časoch prichodily chýry, že sa zdravotný stav pápeža veľmi zhoršil. Teraz sdeľujú z Ríma, že je pápež telesne a duševne čerstvý a zdravý. Nervová nemoc, na ktorú pred tým častejšie trpieval, už úplne prestala; pamät sv. otca je obdivuhodná, tak i zdravá je barva jeho tváre. Vzdor vysokému veku ešte vždy pekne básni; keď nemôže zaspať píše sv. otec verše.

Výstavka domáceho priemyslu. V hlavnom meste otvorili tieto dni výstavku pekných vyšiviek, ktoré zaslaly ženy a devy z rozličných vidiekov krajiny, kde sa zaoberajú ručnou prácou. Na výstavke je nabromadeného mnoho pekných vyšiviek i z našich strán a nejedna hlavnomestská dáma s počudovaním díva sa na utešené ručné práce našich slovenských diev. Medzi inými vystavené sú utešené vyšivky z viac obcí vidieku Krupiny a Bozoku v novohradskej stolici, ktoré shotovily tamojšie devy na posmeľovanie podžupana Czibulyu. Z tých prác zasluhujú spomenutia pekne vyšívané pruslíky, ručníky a salvičky na tácky, ďalej pekne vyšívané sú v plátne okrajky na bielizeň, postelné prádlo atď. Podobne i z Komárňanskej stolice vystavené sú pekne vyšivky. Výstavku obidvuje veľké obecenstvo a možno predpokladať, že cudzozemskí agenti nášho obchodného muzeuma ľahko speňažia tieto vyšivky a pekný zárobok zabezpečia ľudu spomenutých vidiekov.

Radosť v rodine ministerského predsedu. Manželka baróna Desidera Bánffyho porodila v utorok zdravé dievčatko. — Keď o tom doletel chýr do snemovne, vyslanci bez rozdielu strán blahozelali šťastnému otcovi, lebo barón Bánffy ako ministerský predseda má síce nepriateľov, ale ako otec nie. I matka i novorodzeniatko primerane okolnostiam sa dobre cítia.

Gustáv Hermann zomrel. Gustáv Hermann, levočský obyvateľ, ktorý v poslednom čase svojou nevšednou dobročinnosťou naproti cirkvám, školám a chudobe vynikol, zomrel tieto dni v Levoči. Hermann na rozličné dobročinné ciele daroval okolo pol milióna zlatých a len nedávno bol vyznačený rytierskym krížom Franca Jozefa, ktorý mu udelil jeho veličenstvo kráľ. Zosnulý ostatok svojho majetku, asi štvrt milióna zlatých poručil svojmu bratovi.

Vojanská moc Francúzska. Dľa najnovších výkazov má Francúzsko v čas pokoja na pohotove 743.000 vojakov. Prvá rezerva pozostáva z 1.887.000 mužov, francúzska domobrana ale — ktorá nikdy neprekročí hranice vlasti — má 2.547.000 mužov, teda celé francúzske vojsko robí do hromady 4.430.000 chlapov, ktorí všetci sú v nosení zbroje vycvičení a dve tretiny z nich vyše roka slúžili v riadnom vojsku.

Vzbury socialistov. Socialistickí agitátori cez zimu neustali, lež na spôsob tajných svodcov pochodili skoro celé Zatisenské okolie a poburovali spokojný ľud jak proti vrchnosti tak proti každému, kto len čo to má. Nabastvili ľud, že ak nestane do práce, tak majetky budú onedlho medzi nich deliť a vôbec takými nesmyslami pobalamutiti ľud tak, že na mnohých miestach sabolčskej stolice slúžnovci dali hlavných kolompošov pochytať a zavreť. Tak v Kis-Várde zatkli dvoch socialistických buričov. To sa nepáčilo tamojším socialistom a počtom asi 300 vnikli do budovy okr. súdu a vyzvali sudcu, aby zatknutých „súdrhov“ na skutku vypustil. Okresný sudca, ktorý bol len samotný v úrade, prinútený bol socialistov z väzenia vypustiť. Toto ale hneď telegrafične oznámil patričnému hlavnému slúžnemu, ktorý sa hneď postaral o to, aby do Kis-Várdy poslané bolo vojsko na udržanie verejného pokoja a poriadku. Vojsko prišlo a žandari znovu uväznili buričov. — Podobný prípad stal sa i v Király-Helmecei, kam sa zas socialisti Veľkého a Malého Kövesdu dohrnuli, aby vyslobodili z väzenia pre búrenie ľudu zavretých socialistických agitátorov. Aj tu vnikli socialisti do budovy a slúžny musel popustiť násilensťvu a zatknutých socialistov vypustil z väzenia. To tiež prišlo vojsko, aby sa podobné násilensťva neopakovali. — Za takéto okolnosti bezpečnosť osoby a majetku tamojších hospodárov je nanajvyš ohrozená; gazdovia sa boja vyjsť na ulicu, aby im rozzúrení ľudia neuškodili na živote a bdia celé noci, lebo sa boja podpaľčstva. Ohrození gazdovia zo sabolčskej stolice vyslali k ministerskému predsedovi deputáciu, ktorá prosila ochranu. Ministerský predseda deputácii prisľúbil, že vykoná všetko ku zabezpečeniu pokoja. Jako počuť, jestli sa pohúrený ľud neutíši, vláda vyhlási v tej stolici štatárium.

Krádež vo dvornom muzeume vo Viedni. Vo dvornom muzeume vo Viedni neznámy zlodej ukradol jedon, čiernym rámcem ozdobený bronzový obraz, predstavujúci poprsie generála Dauna. Cena kovového obrazu obnáša 200 zlatých. Zlodeja už chytili v osobe jedného knihvedúceho.

Tri svatby v jednej rodine. V jednej šopronskej obci jedna rodina slávila na raz tri svatby. Najprv odbýval sa sobáš mládenca Andreja Plassmanna, potom pristúpili k oltáru rodičia mladoženichovi, ktorí v ten istý deň svätili striebornú svatbu a za nimi jeho starí rodičia, ktorí zas svoju zlatú svatbu slávili. Po sobaši krem celej obce dvoje detí, šesť vnukov a osemnásť pravnukov pozdravilo starých rodičov.

Miesto svatby pohrab. V brašovskej obci Rožňave baník Marko Markiozi čistil doma svoju pušku tak neopatrne, že puška vypálila a nábitok nebezpečne ranil jeho 18ročnú dcéru Hermínu. Úbohá deva, ktorá práve chystala sa na svoj sobáš, bola smrteľne ranená a tak po krátkom trápení pekná Hermínka skonala. Nešťastný otec teraz zúfa.

Kedy sa začína staré pannenstvo? Zajímavá pravota vlečie sa vo Viedni. Jeden bohatý viedeňský mešťan ešte roku 1858 poručil celý svoj majetok v hodnote 60.000 zlatých dcéram svojho brata s tou poznámkou, že dedičstvo majú dostať keď sa vydajú, alebo keď ostanú starými pannami a budú chcieť žiť z dedičstva. Tri dcéry bratove sa nevydaly a teraz je jedna 39, druhá 37 a tretia 36-ročná. Tieto teraz žiadajú vrchnosť, aby im bolo dedičstvo vydané, lebo že sa nevydaly a že sú už nie mladé. Prvostupňová vrchnosť odmietla žiadosť, udajúc, že 39-ročná dáma ešte nenie stará panna. Sestry appellovaly a teraz najvyšší súd má rozlúštiť zaujímavú otázku.

Ohava v Iudskej koži. Františka Mandlák, 45-ročná nádennička tieto dni večer ponáhľala sa po Vunkajšej vacovskej ceste v Budapešti do útulne, kde ľuďom bez prístrešia dajú za 6 krajciarov prenocovať v teplej chýži. Na ceste pridružil sa ku nej jeden vysoký, silný tulák a keď prišli na tmavé zanechané miesto, zrazu osloví tulák nádenničku: „Požičajte mi šesť krajciarov.“ — „Nemôžem vám dať, mám sama len deväť krajciarov a potom by som nedostala v útulni nocľah,“ odpovedala úbohá nádennička trasúc sa na celom tele. Tulák na to vytiahol nôž, hodil sa na nešťastnú ženskú a strašne ju dopichal. Potom jej odobral tých deväť krajciarov, dokrvavené telo ale odkopol do priekopy. Hrozne dopichaná a z päťadvadsať rán krvácajúca Mandláková prišla k sebe až na druhý deň rano a s napnutím všetkých síl dovliekla sa ku blízkej kréme. Odtiaľ zavolali dobrovoľných ochrancov a ťažko ranenú odviezli do Rochusovej nemocnice. Medzi tým na základe výpovedí Mandlákovej policajti práve vtedy chytili v útulni vraha, keď si tento pri vodovode krvavý nôž umýval. Je to istý Štefan Hladný, 23ročný tulák rodom z Budapešti. Vraha odvieďú do nemocnice, a jako ho nešťastná ženská zočila zvolala: „To je vrah!“ a zomrela. — Hladný, aképráve je ešte mladý, sedel už viac ráz vo väzení a polícia ho dobre zná.

Smrť uhorského missionára. Z Afriky došiel chýr, že jezuita a missionár páter Ladislav Menyhárt dňa 16. novembra m. r. zomrel v 49. roku života svojho v osade Boroma, ležiacej pri rieke Zambezi v Afrike. — Páter Menyhárt narodil sa v Sarvaši, vstúpil do rádu jezuitov a za čas bol profesorom na gymnásiume v Kaloci. Ešte čo mladý teolog prezradzoval veľkú náklonnosť ku prírodopisu, a to primalo ho, aby vyhľadal ďaleké kraje Afriky. Prv ale než by sa bol vystrojil na cestu, za dlhší čas venoval sa i lekárskej vede, ktorú počúval na budapeštianskej universite, aby čo missionár v páde potreby i lekárskou pomocou mohol prispieť muríňom. Koncom r. 1889. odcestoval do Afriky, kde založil stanicu sv. Petra Klavera.

Šťastný dedič. Patričná vrchnosť teraz hľadá dedičov nedávno zomrelého admirála rakúsko-uhorskej námornej moci baróna Sternecka a tak sa stalo, že v Bystrici (bystricko-naszódská stol.) po tieto dni zavolali na mestský dom sluhu jedného tamojšieho hostinca, istého Sternecka a tu sa ho počali spytovať o jeho rodinných pomeroch, pri čom vysvitlo, že bystrický sluha Sterneck stal v pokrevnosti s odumrelým barónom. Keď sa sluha dozvedel, že z pozostalosti baróna Sternecka i jemu má pripadnúť hodný podiel, veľmi sa zaradoval a hneď odcestoval do Viedne, aby prítomný bol pri pojednávaní pozostalosti. — Tak sa stal chudobný hostinský sluha dedičom admirála Sternecka, o ktorom akiste ani nevedel, že žil a dosiahol taký vysoký stupeň vojanskej hodnosti.

Falšoval zmenky. Andor Dőry statkár v Zombe (tolňanská stol.) falšoval vechsle na 100.000 zl. na meno svojej manželky, ktorá má osobitný majetok a keď peniaze prebral a platiť nemohol, ušiel do Ameriky.

Edisonov žart. V tom čase, keď Edison vynašiel fonograf, hovoriaci stroj, ale ešte nikto o tom nevedel, stalo sa, že jeden jeho priateľ zavítal k nemu čo hosť, a býval niekoľko dní v malej izbe na prvom poschodí. V tejto izbe boly starodávne hodiny, do ktorých žartovný domový pan ukryl jeden fonograf. Pred 11. hodinou večer sa hosť odobral na odpočinok. Ešte sa len vyzliekal, už bolo 11 hodín a potom počut bolo čudný hlas:

— Jedonásť hodín! Ešte len jednu hodinu budeš žiť. Na smrť prestrašený hosť sa dobre ukryl pod perinu, ale zaspať nemohol; o polnoci zas počaly hodiny biť, a čosi sa zas ozvalo: Dvanásť hodín! Teraz si syu smrti. Pomodli sa, lebo ostatná hodina tvojho života už odbila! Toto hosť už nemohol preniesť. Jako bez rozumu vyrútil sa z izby, tak jako bol, bosí a v košeli, bežal do pitvora a rovno padnul do ramien Edisona, ktorý aj s ostatnými hosťami pri dverach naslúchal. Zamladeného museli vodou k životu kriesiť, načo mu Edison celú vec rozpovedal. Toto bola prvá próba s fonografom.

Ako možno dosiahnuť vysoký vek. V Lipsku žije jeden storočný lekár menom dr Barnes, ktorý sa vzdor svojmu vysokému veku dost silným a čerstvým citi k liečeniu svojich početných pacientov. Tento starec prisrne žije dľa diety anglického vegeteriana dra Grahamsa. Zemiaky nejie, ale mnoho ovocia. Pije len vodu a mlieko. Čaj, kávu, pálenku a dohán nenávidí. Stále jie s veľmi dobrou chuťou. Zrak má ostrý. Nikdy nespí v posteli, ale vždy v pohodlnej operadlovej stoličke, pri čom žiadnych vankúšov nepotrebuje a zakrýva sa len grobovým pokrývkom. Dr Barnes pri tomto živobití nikdy nas necíti unaveným a teší sa stále výtečnému zdraviu.

Palác z vody. Budúca parížska výstava bohatá bude na všelijaké zvláštnosti. Medzi tieto bude patriť aj palác z vody. Z dachu budovy totižto veľké vodopády budú sypať vodu tak, že zakryjú úplne steny paláca. Priestor, na ktorom bude palác vystavený, obsahovať má 10.000 štvorcových metrov. Vodu, tečúcu z vodopádov osvietia barvistým svetlom.

KU OBRÁZKU.

Sankovica.

Nutno uznať, že chlapi len vedia využiť každú čiastku roku, či je to utešené jaro, sparné leto, pošmúrna jaseň alebo treskúca zima. Pre každú čiastku roku majú oni svoje hry, svoje zábavy a jakou zábavou je chlapcom lopta na jar, kúpanie v lete, takým potešením je pre nich púšťanie šarkana v jasenných vetroch a sankovnica, kĺzačka v zime. Ako napadne prvý sneh, hor sa, už nastáva sankovica a sánky tahané natešenými chlapi, letia dolu dedinou ako vetor. Nastane stávanie „Mikulášov,“ a tu i tu letia snehové gule na nepriateľov. A čo nastane potom ešte len keď zamrzne potok? Z tohoto pôžitku deti tešia sa i miestni obuvníci a starostliví oteckovia neraz vzdychnú, keď podošva na chlapcovej obuve „popustila.“ A i v týchto starostach rodičia sa zamieňajú. Mamička v lete vybehne kedyvtedy s metlou v ruke, keď chlapi popod okná hádžu loptu alebo obrucujú múr hraním sa o gombíky — a oteckovia zase v zime vyzrú von, že či už toho drania obuve došť nebude? — Nuž ale nech sa tešia tým, že to robia len zdravé deti a v zdravom tele i duch je zdravý. Radšej nech idú peniaze za čizmy obuvníkovi ako apatekárovi za medecíny.

ODKAZY REDAKCIE.

Pánu Čebraudskému a pánu Veľko- a Malo-Štiavníckému. Prosíme za odpustenie. Dopisy uverejníme v budúcom čísle.